

højskole. En saadan Definition mangler endnu, og det er derfor i flere Tilfælde tvivlsomt, om et bestaaende Institut skal henregnes til Folkehøjskolerne, og som saadan nyde godt af den Understøttelse, der tilflyder dem dels direkte fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet og dels indirekte fra Skoleraadene. En Højskole er derfor her defineret som en Anstalt, der tilstræber at give almindelig Dannelse og efter Omstændighederne tillige ved Siden deraf en særlig Fagdannelse. Der er nemlig ved Siden af de Skoler, der ubelukkende tilstræbe at give en almindelig Dannelse andre Skoler, som sætte sig særlige Formaal. Jeg har allerede nævnt et Exempel derpaa. Der er een Skole, der søger at uddanne Vinterlærere, der er flere Skoler, som særlig søge at meddele Undervisning i Landbrug og Havbrug, der er een Skole, som har en Afdeling, som forbereder unge Menneker, som i en noget fremrykket Alder søge at tage Afgangsexamen til Universitetet og saa fremdeles. En saadan Definition have vi hidtil savnet, og det er, tror jeg, af Bigtighed, at man faar den. Hvad dernæst det andet Afsnit angaar, vil jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at der deri er optaget en Bestemmelse, som ogsaa er ny, og som hænger sammen med den videre Udvikling af Skolevæsenet, som er tilfjættet ved de foregaaende Paragrafer, idet det nemlig bliver tilladt at give dem, der maa forlade deres Hjem for at kunne deltage i Undervisningen i den uboiede Skole, en lignende Understøttelse som den, der nu ydes dem, som besøge Højskolen. Det er en Bestemmelse, som jeg tror er af megen Bigtighed at holde fast, og som har været en af de Grunde, hvorfor jeg har anset det for rigtigt at optage § 13. — Alderstilletaget omtalte det ærede Medlem dernæst og mente, at de Bestemmelser, som nu findes i Lovforslaget, ere noget for faa. Jeg kan imidlertid ikke se, at der mangler Andet, naar man sammenligner disse Bestemmelser med dem, der findes i Lovforslaget af 1856, end Bestemmelsen om Alderstilletagets Størrelse, og jeg finder det netop ikke hensigtsmæssigt, at disse optages i Loven, fordi der maa og bør være Forskel i de forskellige Skoleraadskredse, saaledes at Fasttættelsen af Tilleggenes Størrelse bør overlades til det Regulativ, som skal foreslaas af Skoleraadene og stadfæstes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Dernæst omtalte det ærede Medlem meget udførlig de forandrede Bestemmelser med Hensyn til Tilsynet med Skolerne og dødelede særlig ved det Forslag, der er fremkommet om, at Provsterne skulde udtræde af Skoledirektionerne. Det ærede Medlem mente, at det væsentlig var praktiske Hensyn, som her havde gjort sig gjældende, og stillede lige overfor disse Hensyn den Betydning, et kan have, at Provsterne forbleve i Skoledirektionerne for at Statens Forbindelse med Kirken

ogsaa paa dette Punkt kunde opretholdes. Jeg har imidlertid ikke næret nogen Betænklichkeit ved at foreslaa, at Provsterne udtræde af Skoledirektionerne, naar man beholder Biskoppernes Overtilsyn og det stadige og daglige Tilsyn med Skolen gennem Sognepræsten. Jeg vil minde om, at man ikke med Føie kan sige, at Staten løsriver sig fra Kirken og Skolen, fordi der træder et Mellemled ud, saaledes som her er foreslaaet, naar det stadige Tilsyn med Skolen fremdeles som nu er lagt i Sognepræstens Haand. Sognepræsten har jo efter Skoleaendringen af 1814 den Pligt jævnlige, jeg tror mindst hver 14de Dag, at besøge Skolen for at forvisse sig om, hvorledes Undervisningen der bliver drevet, og Kommunalloven stiller Sognepræsten eller Sognepræsterne i Kjøbstæderne i Spidsen for Skolekommissionerne, der have stadigt Tilsyn med Undervisningen. Saalænge dette opretholdes, skaar det for mig klart, at man ikke med Føie kan klage over, at der gjøres Brud paa Baaudet mellem Skolen og Kirken, eller at Hensigten er at emancipere Skolen fra Kirken. Det ærede Medlem antydede imidlertid, at der ogsaa laa stor Bægt derpaa, at Biskopperne efter § 16 kun skulde have Tilsyn med Religionsundervisningen. Jeg har optaget dette efter Lovforslaget fra 1872, eftersom dette trods de Indsigelser, som det ærede Medlem flere Gange kom tilbage til, uforandret blev forelagt Landstinget i 1873, og der ikke i Rigsdagen, saa vidt i det Mindste jeg har kunnet finde, er fremkommet nogen Indsigelse derimod. Jeg maa fremdeles være af den Overbevisning, at der ikke gjøres nogen Begrændsning af den ringeste Betydning i Biskoppernes Tilsyn derved, at man udtrykkelig udtaler, at det er Religionsundervisningen, ved hvilken det føres, thi hvorledes man kan knytte de øvrige Fag saa uadskillig sammen med Religionsundervisningen, tilstaar jeg, ser jeg ikke. Hvad kommer Regning, hvad kommer Skrivning og Geografi, saa vidt det læses i Skolerne, Religionsundervisningen ved? Og naar det ærede Medlem særlig nævnte Dansk, skal jeg mene, at hvad der i den Henseende kan kræves, kan knyttes til Religionsundervisningen. Der kan man tage Religionsundervisningen til Udgangspunkt og behøver ingen anden Lærebog end den i Religion. Jeg er uden Betænklichkeit gaaet ind paa Forslaget, men mener man, at det vil være rigtigt og heldigt at lade § 16 gaa ud, har det for mig ikke stor Betydning. Jeg skal minde om, at dette Forslag ikke oprindelig er fremsat af mig, men at det gjentagne Gange er fremsat af tidligere Regjeringer, og at det ikke i Rigsdagen har mødt nogen Betænklichkeit. — Det ærede Medlem antydede dernæst, at det var muligt at ordne Forholdet med Hensyn til Skoleinspektorerne saaledes, at man mere blev paa det nu Bestaaendes Grundlag. Naar et Forslag foreligger, vil det ærede Medlems Lante i den Henseende være klarere; nu er